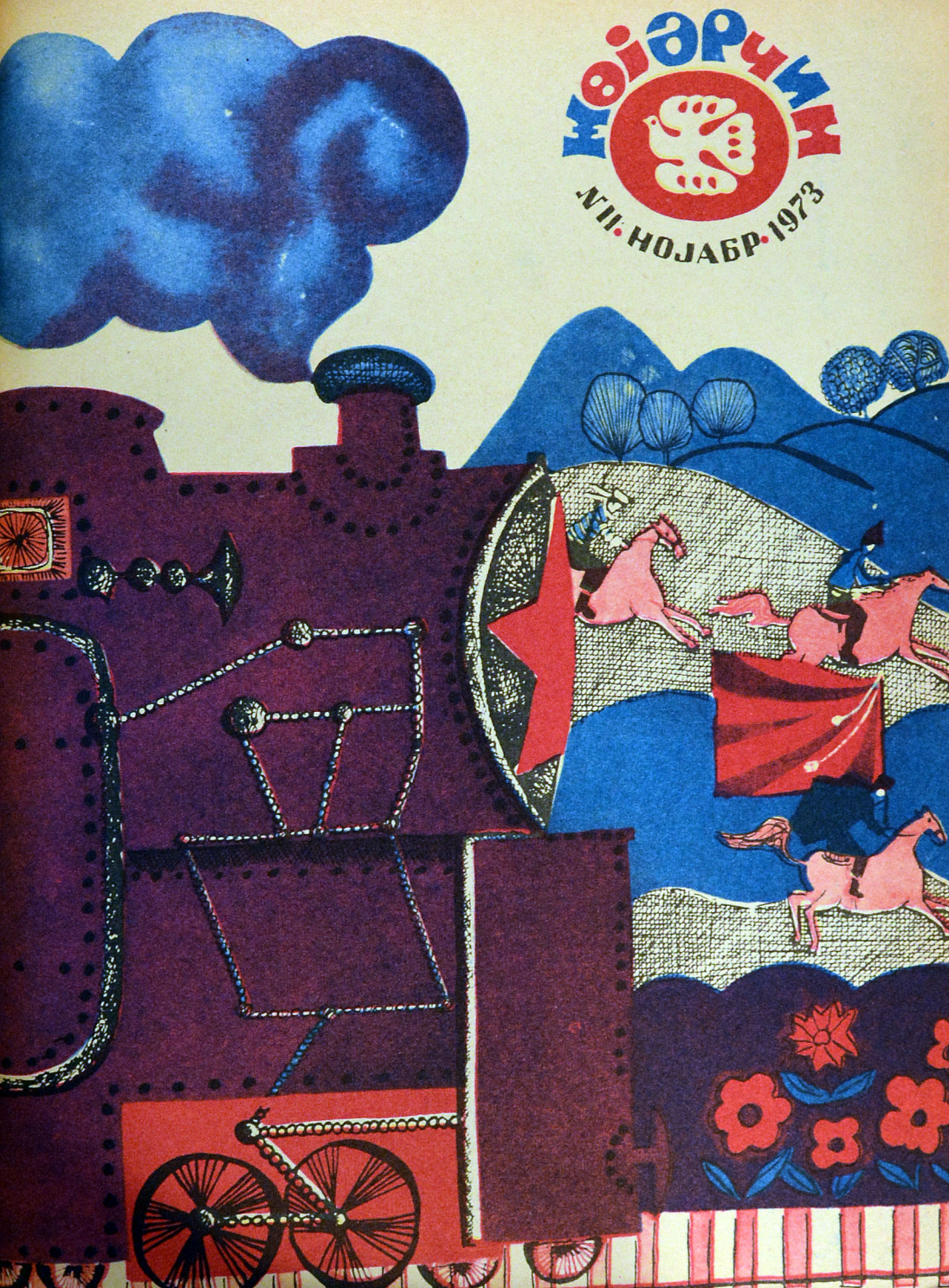

Молоток
VII. НОЯБР. 1973

ПИШИК НЕЧӨ ЕВ ҲЕЈВАНЫ ОЛДУ

Африка нагылы
асасында

Микрыйл РЗАГУЛУЗАДЕ
Рәсәям К. ГУЛИЈЕВ

Бири варды, бири јохду... Күншли Африкада, јекә, галын бир мешәдә бир пишик варды. Пишик, нә пишик, палазгулаг, шәләгујруг, дәриси дә золаг-золаг...

Ахы гәдим заманларда пишикләр ев һејваны дејилдиләр. Онлар да асланлар, гапланлар, ајылар кими мешәләрдә јашајырдылар. Һәлә инди дә онларын гоһум-әгрәбалары—чөл пишикләри мешәләрдә, дүзләрдә, гамышлыгларда галыблар.

Бәли, гәдим заманларда Африкада, галын бир мешәдә јекә бир пишик варды. Бу пишик довшан илә јолдаш иди. Онлар һеч бир-бириндән ајрылмаздылар.

Бир күн довшанла пишик јенә кәзмә-јә чыхмышдылар. Јем ахтара-ахтара кәлиб, бир дүзәнлијә чатдылар. Бурада кәзәл-кәјчәк күлләр-чичәкләр ачылмыш, рәнкбәрәнк гушлар өтүшүр, ал-әлван бөчәкләр, кәпәнәкләр учушурду.

Бирдән јекәбујнуз, кәдәкгујруг, ити-ајар бир чејран һоппана-һоппана кәлиб довшана ачыгланды:

— Сән бурда нә гајырысан? Билмир-сән ки, бура мәним дәдә-баба јурдумдур? Тез рәдә ол бурдан! Јохса...

Белә дејиб, чејран довшанын үстүнә чумду. Довшан гачды, чејран говду. Довшан гачды, чејран говду. О гачды, бу

говду, ахырда икиси дә кәздән итди, јох олду.

Јазыг пишик галды тәк... Елә ордача отуруб кәзләди, кәзләди, ахырда чејран гајыдыб кәлди. Инди пишик чејранла јолдаш олду. Нејләсин? Ахы тәк гала билмирди, дарыхырды.

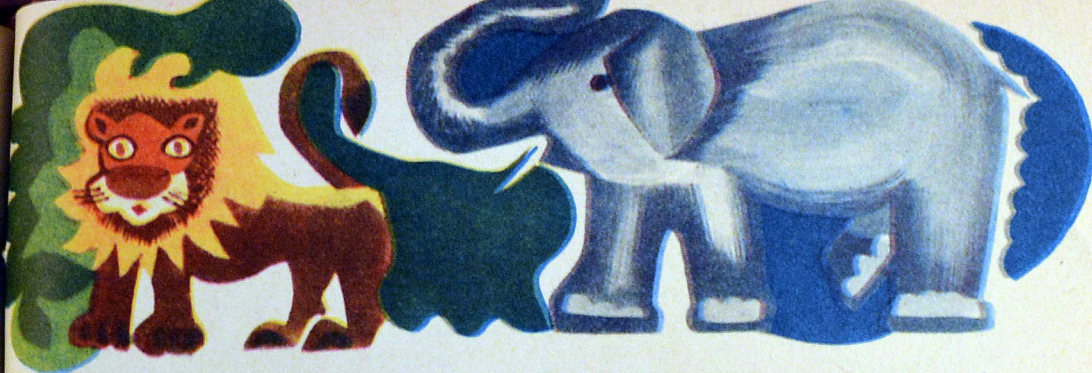
Арадан бир нечә күн кечди. Бир күн пишиклә чејран дүзәнликдә кәзирдиләр. Чејран отлајыр, пишик дә сичандан, бөчәкдән, кәпәнәкдән овлајырды.

Бирдән колун дибиндән бир гаплан шыгыјыб чејраны тутмаг истәди. Чејран гачды, гаплан говду. Чејран гачды, гаплан говду, икиси дә кәздән итди, јох олду.

Пишик јенә галды тәк. Көрдү ки, гаплан чејрандан күчлүдүр, онула јолдаш олду. Һәр күн гапланла биркә ова чыхырдылар. Гаплан ов овлајанда, пишијин дә пајыны верирди. Пишијин күнү пис кечмирди. Анчаг бу да чох сүрмәди.

Бир күн онлар мешәнин ғырағында бир аслана раст кәлдиләр. Асланла гаплан бир-бирилә далашдылар. Аслан гаплана үстүн кәлди. Гаплан гачды, аслан говду. Онлар да кәздән итиб јох олдулар.

Пишик јенә галды тәк. Көрдү ки, ас-

лан гапландан күчлүдүр. Инди дә асланла јолдаш олду.

Күн кечди, ај доланды. Бир күн пишик асланла мешәдә кәзирдиләр. Бирдән габагларына бир сүрү фил чыхды. Јекә бир фил асланын үстүнә чумду. Аслан о гачан гачды. Даһа бир дә кәзә көрүнмәди.

Пишик јенә тәк галды... Өз-өзүнә деди: „Бу дүнјада раһат јашамаг истәсән, кәрәк, бах, бу нәһәк фил кими күчлү бир достун олсун. О, бүтүн һејванлардан јекәдир, һамысындан күчлүдүр“.

Белә дејиб, пишик инди дә филин далынча дүшдү. Онула јолдаш олду.

Анчаг бу да чох сүрмәди. Күнләрин бир күнү мешәјә бир овчу кәлди. Филләр ону көрән кими, пәрән-пәрән дүшүб, һәрәси бир јана гачды. Пишик јенә тәк галды. Горхусундан лап өзүнү итирмишди. Өз-өзүнә белә деди: „Мән елә билирдим ки, филдән күчлү һејван јохдур. Анчаг ондан чох-чох балача олан бу

инсан филдән дә күчлү имиш! Ахы филләр ону көрән кими, горхуб гачдылар!“ Белә дејиб, пишик овчунун далынча дүшдү. Онлар кәлиб овчунун евинә чатдылар. Анчаг пишик евә кирмәјә горхду. Бајырда дуруб кәзләди.

Бирдән пишик көрдү ки, овчу киши ичәридән чыхыб сәкидә отурду, сонра үзүнү евә сары чевириб, јалвара-јалвара деди:

— Ахы мән јорулмушам, ачмышам, нә олар, мәнә јемәк-ичмәк вер дә...

Бу вахт ичәридән бир гадын чыхды. Кәтириб овчу кишинин габагына јемәк гојду. Буну көрәндә пишик өз-өзүнә деди:

— Һә... Инди мән баша дүшдүм ки, дүнјада ән күчлү кимдир. Довшандан күчлү чејрандыр, чејрандан күчлү гапландыр, гапландан күчлү асландыр, асландан күчлү филдир, филдән дә күчлү инсандыр.

Белә дејиб пишик инсанларын јанында галды.

